
Bhushundi Ramayanam Purvakhanda 001-010

భుశున్దిరామాయణమ్ పూర్వఖండ ౦౦౧-౦౧౦

Document Information

Text title : Bhushundi Ramayanam Purvakhanda 001-010

File name : bhushuNDirAmAyaNam_pUrva_001-010.itx

Category : raama, bhushuNDirAmAyaNam

Location : doc_raama

Transliterated by : Vishal Pandey

Proofread by : Vishal Pandey

Description/comments : bhushuNDirAmAyaNam | pUrvaNda | adhyAya 001-010||

Latest update : September 12, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 25, 2025

sanskritdocuments.org

భుశుణ్డిరామాయణమ్ పూర్వఖణ్డ ౦౦౧-౦౧౦

౦౦౧. బ్రహ్మస్తుతిర్నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ।

ఓం ఆదిరామాయణం నామ శ్రీరామచరితం శుభమ్ ।

కింఞ్చిత్సమాధావాలోచ్య ప్రవక్ష్యామి ప్రయత్నతః ॥

ఓం నమః పరమహంసాస్వాదితచిన్మయమకరన్దాయ
రుచిరనఖశిఖాన్త రత్నప్రరోహపల్లవితసింహాసనప్రాన్తపీఠప్రదేశాయ
మునిమానసమధుకరప్రమోదాయ శ్రీరామచన్ద్రచరణయుగలాయ ।
బ్రహ్మోవాచ ।

రామం లోకాభిరామం రఘువరతనయం కోశలాముక్తిపుర్యాం
భేలన్తం కామకేలిం సువిమలసరయూతీరకుంజా నటన్తమ్ ।
జానక్యా చారుహాసచ్ఛవివిశదశరచ్ఛన్ద్రికాకాన్తిమత్కా
సంయుక్తం రాజవేషం లలితరసమయం బ్రహ్మ పూర్ణం నమామి ॥ ౧॥

భక్తానాం ప్రాణనాథం వరదపరివృథం వంశవర్యం వరేణ్యం శుద్ధం
శ్యామావదాతం హరితమణిరుచిం సచ్చిదానన్దదేహమ్ ।
ఆభీరీనేత్రపద్మప్రకరదినకరం పూర్ణచన్ద్రాభిరామం
రామం శ్యామం ప్రకామం నిజహృది కలయే కోటికామావతారమ్ ॥ ౨॥

ముక్తాహారాభిరామం మణిముకుటసమాబద్ధసద్రత్నగుచ్ఛం
మన్దస్వచ్ఛామృతాబ్ధి ప్రతిమవిహసితం చారుబిమ్బోష్ణకాన్తిమ్ ।
శృంగేర్ కాన్తవేషం పరమతమరసానన్దసాక్షాత్కృతాన్గం
గమ్భీరావర్తనాభిం త్రివలిమదుదరం నౌమి రామం రమేశమ్ ॥ ౩॥

ఏకం నిత్యం స్వసాక్షి స్వమహిమని సదా సంస్థితం స్వానుభావం
స్వాధారం బ్రహ్మణోఽప్యాశ్రయమమితగుణం భూరి కల్యాణవేషమ్ ।
మహాంసేశం (తం రాసేశం ?) నిరంశం నిరవధిమవధిం వస్తుమాత్రస్య తత్త్వం
నిస్త్రైగుణ్యం మహాన్తత్య స్మరసి న హృదయే పూర్ణరామాభిధానమ్ ॥ ౪॥
మత్స్యం కూర్మం వరాహం నృహరిమథ హరిం వామనం హంసరూపం

యజ్ఞం నారాయణాఖ్యం త్రిభువనలలితం భార్గవం వై హయాస్యమ్ ।
ప్రద్యుమ్నం వాసుదేవం కంసారికృష్ణం రేవతీప్రాణనాథం
ప్రసిద్ధమేతేఽశా రామస్య శ్రీరామం పరాత్పరం స్మర ॥ ౫॥

అత్ర పఞ్చమశ్లోకార్థే పాఠభేదః
రామం కృష్ణం చ బుద్ధం యవనవధకరం చక్షతే వేదవేదో
యస్యాంశం తం పరేశం స్మర యది సతతం సన్నిధిం వాచ్ఛసే చేత్ ।
యా తే నిత్యైవ లీలా ప్రముదవనమహారణ్యవృన్దావనాదో
వేదానాం గోచరత్వం ప్రజతి న కథం స్వాత్మభాషా స్ఫురన్తి ।
సా మే సర్వస్వమాస్తాం రతిమయసహజానందకేలీనిధానం
నాన్యా ప్రేమార్థతా త్వయ్యతిశయ వరదేశ ప్రభో రామభద్ర ॥ ౬॥

రక్తాశోకద్రుమాలీవిరచిత సుమహామణ్డపాన్తర్నిషణ్ణాం
సీతాసజ్జేతకేలీప్రియమత ఉరసాక్రాన్తగోపికదమ్బమ్ ।
నీలాభ్రశ్యామలం తజ్జయతు హృది సదా పూర్ణశృంగారతత్త్వం
ధామ శ్రీరామనామ త్రిభువనసుఖదం కోటికామావతారమ్ ॥ ౭॥

పద్భ్యాం మజ్జీరవద్భ్యాం సులలితమవలీ పల్లవశ్రీముఖాభ్యాం
క్రీడన్ కేలీనికుజ్జో విహసితసహజాన్దినీశక్తియుక్తః ।
శుష్కం దావాగ్నిదగ్ధం ద్రుమవిటపమహా (హో ?) వంశికానాదవృష్ట్యా
పీయూషాఘ్నేర్యయన్తం పునరపి హరిత (తాం ?) రామచన్ద్రం భజేఽహమ్ ॥ ౮॥

హంహో మాధుర్య లక్ష్మీస్తవ నయనసుఖం వర్ధయత్వస్మదీయం
పూర్ణా తే రామ దృష్టిర్భవతు సకరుణా నిత్యమేవ ప్రసన్నా ।
త్వత్కీర్తిః కణ్ఠదేశే నివసతు నితరామాదివిద్యత్ప్రగీతా
చిత్రేఽన్తర్భాతు నిత్యం తవ పదయుగలం విశ్వతాపాపహన్తు ॥ ౯॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్ణసంవాదే బ్రహ్మస్తుతిర్నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥
౧॥

౯/౯

౦౦౨. ప్రశ్నరూపం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ।

బ్రహ్మణో విపులే సత్రే సగ్గతా దేవతాగణాః ।
యజమానం పర్యపృచ్ఛన్ వృద్ధం విశ్వపితామహమ్ ॥ ౧॥

దేవా ఊచుః ।

భగవన్ దేవదేవేశ బ్రహ్మన్ లోకపితామహ ।

త్వమేవ జగతః కర్తా వేదస్య చ సమాశ్రయః ॥ ౨॥

త్వత్తో నాన్యోఽస్య జగతః ప్రవర్తనవిధిక్షమః ।

ఆదిమూర్తిః స్వయమ్భూన్త్యం స్వరాట్ వైవ విరాట్ ప్రభుః ॥ ౩॥

వేత్సి భూతం భవద్ భావ్యం దివ్యేన జ్ఞానచక్షుషా ।

క ఆశ్రయోఽస్య జగతః కిం నిమిత్తం తథా ప్రభో ॥ ౪॥

కిం సారమత్ర వేద్యం చ బహువల్గిని చాగమే ।

భవతః సమ్మతం కిం చ లోకేశస్య విధేర్వద ॥ ౫॥

క ఆదౌ వినియోక్తా చ కః స్వభావోఽస్య సంతతమ్ ।

కిం స్వరూపం క ఆకారో బ్రహ్మపి వద కీదృశమ్ ॥ ౬॥

కీదృశం తస్య సంస్థానం కిం స్థానం పరమం పదమ్ ।

సగుణం నిర్గుణం చాపి ధ్యేయం జ్ఞేయం చ కీదృశమ్ ॥ ౭॥

ఏతదుద్దేశతః పృష్టం విరిశ్చో వద విస్తరాత్ ।

త్వత్తోఽన్యో నాస్య ప్రశ్నస్య ప్రతీకర్తా జగత్త్రయే ॥ ౮॥

తస్మాద్వద విధే సర్వ దీర్ఘసత్రేఽత్ర తావకే ।

శ్రోతుం చ సక్షణాన్విద్ధి సభ్యాన్ నో వేదవేదినః ॥ ౯॥

భవాంశ్చ దీక్షితో యజ్ఞే కం దేవం యజసే పునః ।

ఏతచ్చ నో వద బ్రహ్మన్ పరాత్పరవిదుత్తమ ॥ ౧౦॥

సర్వవేదారవిన్దానాం మకరన్దరసం పరమ్ ।

నిత్యం శ్రావయ నో బ్రహ్మన్ సదస్యత్ర హవిర్భుజామ్ ॥ ౧౧॥

హవీంషి భుజ్జితే దేవాః క ఏకః ఫలదాయకః ।

మఖేషు వాపి యజ్ఞేషు తదిదం చ వద ప్రభో ॥ ౧౨॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే ప్రశ్నరూపం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః

॥ ౨॥

౧౨/౨౧

౦౦౩. ఉపదేశకథనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

సాధు పృష్టం మహాభాగా లోకస్యోత్పత్తి కారణమ్ ।

భక్తాః పరమహంసాశ్చ కృతార్థాః స్యుర్యతోఽఖిలాః ॥ ౧॥

రామ ఏవాస్య జగత్పాత్రయః సర్వభూతభృత్ ।

రామ ఏవ నిమిత్తం చ నిజలీలారసాత్మకః ॥ ౨॥

రామ ఏవ పరం సారం వేద్యం నిగమమూర్ధను ।

మమాపి సమృతం (తత్త్వం ?) రామ ఏవ న సంశయః ॥ ౩॥

మామాదౌ సర్వజగతో రామ ఏవ నియుక్తవాన్ ।

రామస్య చ స్వభావోఽస్తి వేదానామప్యగోచరః ॥ ౪॥

నీలరూపం చిదాకారః సచ్చిదానందవిగ్రహః ।

ప్రతిష్ఠా బ్రహ్మణోఽప్యేతత్ పరం బ్రహ్మ చ తాదృశమ్ ॥ ౫॥

సగుణం నిర్గుణం చాపి భేదాభేదవివర్జితమ్ ।

ఏకరూపం సదా ధ్యేయం పూర్ణం మాయావివర్జితమ్ ॥ ౬॥

చిదానందోఽస్య సంస్థానం స్థానమస్య సనాతనమ్ ।

సీతాలోకం పరం స్థానం చిన్మయానందలక్షణమ్ ॥ ౭॥

కోశలాఖ్యం పురం నిత్యం చిత్తోక ఇతి కీర్తితమ్ ।

అహం చ వివిధైర్యజ్ఞైః కోశలాధిపతిం యజే ॥ ౮॥

హవిర్బుజాం చ సర్వేషాం రామ ఏవ పరాయణమ్ ।

హవిర్బుజామధిష్ఠానం రామ ఏవ ఫలప్రదః ॥ ౯॥

క్రతుయజ్ఞమయే సత్రే సారభుగ్ రామ ఏవ హి ।

ఆదిరామాయణం నామ శ్రీరామచరితం శుభమ్ ॥ ౧౦॥

కింఞ్చిన్మూలచరిత్రం చ పవిత్రం మంగళాలయమ్ ।

జన్మ కర్మ చ రామస్య వక్ష్యే త్రిభువనేశితః ॥ ౧౧॥

ఏకైకం విమలం గీతం వర్ణితం చైవ సూరిభిః ॥ ౧౨॥

దేవా ఉచుః ।

కో వా భుశుణ్ణనామాసౌ వైష్ణవప్రవరో మతః ।

తస్మై చ కథమాఖ్యాతమాదిరామాయణం శుభమ్ ॥ ౧౩॥

కా చ తత్ర కథా దివ్యా శ్రీరామచరితాత్మికా ।
అవతారచరిత్రం కిం కిం వా మూలచరిత్రకమ్ ॥ ౧౪॥

ఏతన్నో వద భో బ్రహ్మన్ సన్నిహానాన్ సభాసదః ।
రామచన్ద్రామృతకథాప్రశ్నస్యోత్త రమద్భుతమ్ ॥ ౧౫॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే ఉపదేశకథనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః
॥ ౩॥

౧౫/౩౬

౦౦౪. భుశుణ్డోపశమో నామ చతుర్థోఽధ్యాయః ।

బ్రహ్మోవాచ ।
కాలస్య భగినీ ఘోరా నామ్నా యా కాలకణ్ఠికా ।
తస్యాం జాతః సూర్యయోగాద్ భుశుణ్డో నామ వై ద్విజః ॥ ౧॥

కాకవేషధరః శూరో లోహతుణ్డోఽశనిచ్ఛదః ।
విద్యుద్ధాత్రో మేఘరావో ప్రలయంతానలేక్షణః ॥ ౨॥

మహాసత్త్వో మహావీరో మహాబలపరాక్రమః ।
నీలమేఘసమాకారః కాలకణ్ఠికీకాసుతః ॥ ౩॥

త్రైలోక్యం స వినిర్జిత్య వవృధే బలసంవృతః ।
తుణ్డాఘాతేన నితరాముత్క్షిపన్ కులపర్వతాన్ ॥ ౪॥

కరాలదశనః శూరో నఖోద్ధీర్ఘమహోదధిః ।
పక్షతిద్వయశబ్దేన బ్రహ్మణ్డమపి భేదయన్ ॥ ౫॥

గరుడం బలదుర్ధర్షం విష్ణువాహనమద్భుతమ్ ।
బలాద్రణే వినిర్జిత్య భుశుణ్డో వవృధేతరామ్ ॥ ౬॥

తతః సకోపనః కోపాత్ కృత్వా శబ్దం భయానకమ్ ।
ఉత్పత్య ప్రగతో వ్యోమ్ని చాలయన్ సర్వభేచరాన్ ॥ ౭॥

పక్షవాతాహతాస్తస్య విమానావలయో పతన్ ।
తారాః ప్రవేశయామాస నిజపక్షాదిరోమసు ॥ ౮॥

సూర్యం ప్రకమ్పయామాస భగవన్తం దివాకరమ్ ।

చన్ద్రం చ ఖణ్డయామాస తుణ్ణఘాతైర్ముహుర్ముహుః ॥ ౯ ॥

అత్రాసయద్ దేవగణాన్ మహాబలపరాక్రమః ।

పక్షానిలహతామ్భోధిః సమంతాదుదతిష్ఠత ॥ ౧౦ ॥

తతో జవాత్ సముత్పత్య పద్భ్యాం భూమిమకమ్పయన్ ।

సుమేరుస్తద్భలేనోఽప్యైరకమ్పత సురాలయః ॥ ౧౧ ॥

విచేలుర్భూరివేగేన సప్తపాతాలభూమయః ।

ఇత్థం త్రిభువనే భీతిం కుర్వన్ పరమదర్శనః ॥ ౧౨ ॥

స్వర్గం మర్త్య చ పాతాలమత్రాసయత భీషణః ।

బ్రహ్మలబ్ధవరో వీరః కాకరూపీ దురాసదః ॥ ౧౩ ॥

దేవా ఉచుః ।

త్వయా దత్తవరో ఘోరః కాకరూపధరః ఖరః ॥ ౧౪ ॥

త్రైలోక్యం త్రాసయత్యేష భుశుణ్ణో నామ వై ద్విజః ।

తత్ప్రతికారకరణే భవానేకః క్షమో విధే ॥ ౧౫ ॥

నో చేదసా త్రిభువనం నిజపక్షమూలే

సమ్పూర్ణయిష్యతి బలీ వరలాభదృష్టః ।

న హ్యస్య వీర్యబలదర్పనివారణాయ

కోఽపి క్షమస్త్రీభువనే నరదేవమధ్యే ॥ ౧౬ ॥

ఇత్యుక్తస్త్రిదక్షైర్బ్రహ్మ భుశుణ్ణస్యాలయం యయా ।

మధ్యే మధు సముద్రస్య ద్వీపవర్యే మహాగిరౌ ॥ ౧౭ ॥

మహాఘోరే వనే యత్ర న దేవా నాపి మానవాః ।

బ్రహ్మణమాగతం జ్ఞాత్వా వృద్ధం లోకపితామహమ్ ॥ ౧౮ ॥

సద్య ఏవాసనాత్తూర్ణముదతిష్ఠద్ ద్విజోత్తమః ।

దివ్యాసనే తం సంస్థాప్య కృత్వా పూజాం మహీయసీమ్ ॥ ౧౯ ॥

ఉవాచ ప్రహసన్ ప్రీత్యా పక్షిరాజో విచక్షణః ।

భుశుణ్ణ ఉవాచ ।

భగవన్ భవతో దృష్ట్వా సమ్పూర్ణా మే మనోరథాః ॥ ౨౦ ॥

గృహశ్రమే పవిత్రత్వం (త్వమాగతం ?) భవదాగమాత్ ।

మహతామాగమో లోకే కేవలం భూతయే నృణామ్ ॥ ౨౧ ॥

బ్రహ్మోవాచ ।

భవతా వత్స వీర్యేణ త్రాసితం భువనత్రయమ్ ।

నైతత్తవోచితం ధీమన్ యస్మాత్త్వం వైష్ణవాగ్రణీః ॥ ౨౨॥

రామేణ రచితం విశ్వం భక్తానాం సుఖహేతవే ।

సాధవో యదిదుఃస్థాః స్యుస్తదా రామః ప్రకుప్యతి ॥ ౨౩॥

రామే ప్రకుపితే దేవే కుతః క్షేమం చరాచరే ।

తస్మాదుపశమం గచ్ఛ శాన్తిరేవ సతాం మతా ॥ ౨౪॥

శాన్తి వినా హరేర్భక్తిర్విఫలైవ భవిష్యతి ।

యస్మాన్నోద్విజతే విశ్వం స వై భాగవతోత్తమః ॥ ౨౫॥

త్వం రామసేవకవరో విద్వాన్ విదితవేద్యకః ।

జగతో హితమన్విచ్ఛన్ సృష్టిరేషా హరేర్యతః ॥ ౨౬॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే భుశుణ్డోపశమో నామ చతుర్థోఽధ్యాయః

॥ ౪॥

౨౬/౬౨

౦౦౫. గరుడాయ దర్శనదానం నామ పంచమోధ్యాయః ।

భుశుణ్డ ఉవాచ ।

బలకృష్ణాదిరూపాణి రామస్య స్యుః సహస్రశః ।

తేషాం ముఖ్యతమం కిఞ్చిద్ బ్రూహి మహ్యం పితామహ ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

సర్వాణ్యేవ స్వరూపాణి శ్రీరామస్య శ్రియః పతేః ।

ధ్యేయాని చైవ జ్ఞేయాని శాంతాని ప్రయతాత్మభిః ॥ ౨॥

పురా ఖలు ఖగేంద్రేణ గరుడేన మనీషిణా ।

ధావన్ గచ్ఛన్ వాయుపుత్రో హనుమానిదమిరితః ॥ ౩॥

గరుడ ఉవాచ ।

హనుమన్ కుత్ర వేగేన యాసి త్వం ధావనోద్ధతః ।

అత్యాహితమిదం కార్యం కథమేవం భవిష్యతి ॥ ౪॥

హనుమానువాచ ।

నాగాన్తక ఖగాధీశ యామ్యహం కోశలాపురే ।

అతికాలో భవత్యేష త్వం న జానాసి కిం సఖే ॥ ౫॥

రామదర్శనవేలేయం మధ్యాహ్నా కోశలాపురే ।

తత్ర గచ్ఛామ్యహం తూర్ణం తేన ధావనవేగతః ॥ ౬॥

గరుడ ఉవాచ ।

కోఽసౌ రామస్త్వయా ప్రోక్తశ్చాతుర్వర్ణ్యైస్త్రి కశ్చన ।

ఆహాస్విత్ కోప్యసౌ దేవో దైత్యో గన్ధర్వ ఏవ వా ॥ ౭॥

హనుమానువాచ ।

త్రైలోక్యాధిపతిః శ్యామో నీలనీరదవిగ్రహః ।

రామో దాశరథీర్దేవో భవతో విదితో న కిమ్ ॥ ౮॥

ఆత్మైవ వశ్చైతస్తేన యేన రామో న వీక్షితః ।

న శ్రుతో వైవ చ ధ్యాతో న ప్రేక్షా పరికీర్తితః ॥ ౯॥

రామోఽస్య జగతో హేతుః సచ్చిదానందవిగ్రహః ।

పరమాత్మా ప్రభుః సాక్షీ స ఏవ చ గతిర్నృణామ్ ॥ ౧౦॥

న తం వినా ముక్తిదోఽన్యో నామృతస్యాశ్రయోఽపి చ ।

స ఏవ చ పరం బ్రహ్మ వేదమూర్ధను గీయతే ॥ ౧౧॥

ఏకో రామః సర్వభూతాన్తరాత్మా సర్వావాసః సర్వకల్యాణభూమా ।

సర్వాంశాద్యో ప్రమోదవనధామా యస్యాంశాంశా భాన్తి సర్వేఽవతారాః ॥ ౧౨॥

గరుడ ఉవాచ ।

ఏవం చేత్తర్హి హనుమన్ ప్రసాదాద్ భవతో మమ ।

తద్దర్శనం కిం న భవేత్ సర్వకల్యాణదం సఖే ॥ ౧౩॥

హనుమానువాచ ।

ఆగచ్ఛ ఖగరాజ త్వం కోశలాధిపతేః పురమ్ ।

తత్ర శ్రీరామచన్ద్రస్య దర్శనం తే భవిష్యతి ॥ ౧౪॥

మత్సార్థే తే న నిర్వాహస్త్యమాగచ్ఛ దినాన్తరే ।

అహమద్య గమిష్యామి శీఘ్రదర్శనలాలసః ॥ ౧౫॥

ఇత్యుక్త్వా హనుమాన్స్తూర్ణం కోశలాం నగరీం యయౌ ।

దినాన్తరే చ గరుడస్తత్ర యాతః సకౌతుకమ్ ॥ ౧౬॥

గత్వా దదర్శ రఘుపుజ్గవమభ్రసీలం
 సీతాయుతం కటినిషజ్గధనుఃశరాద్యమ్ ।
 కేయూరకజ్కుణకిరీట సుకుణ్డలాఢ్యం
 పీతామ్బరం మధురహాసముఖారవిన్దమ్ ॥ ౧౭॥

ఏవం విలోక్య గరుడః సుమగ్నో రూపసాగరే ।
 తతో హనుమతా ప్రోక్తో రామ ఏషోఽభివన్ద్యతామ్ ॥ ౧౮॥

గరుడ ఉవాచ ।
 గుఞ్జాస్త్రజః కేకిపిచ్ఛావతంసః
 కరే రసాలా మురలీ యదా స్యాత్ ।
 గోపాఙ్గానాశ్చేద్విలసన్తి పార్శ్వే
 సీతాపతే త్వాం ప్రణమామి నిత్యమ్ ॥ ౧౯॥

హనుమానువాచ ।
 సర్వస్వరూపో భగవానయమేవ రఘూత్తమః ।
 యాదృశీ భావనా యస్య తాదృశస్తస్య భాసతే ॥ ౨౦॥

ఏష ఏవ పునర్దేవః పరివృత్త్యావలోక్యతామ్ ।
 తతః స గరుడో భూయః పరివృత్త్య వ్యలోకయత్ ॥ ౨౧॥

దదర్శ రామస్య గుఞ్జాకలాపం
 మయూరపిచ్ఛస్ఫురితావతంసమ్ ।
 వంశీకరం గోపదారైః పరీతం
 కృష్ణం త్రిభజ్జీలలితం ఖగేన్ద్రః ॥ ౨౨॥

వృన్దావనస్థం స్మితపీయూషవర్షైః
 సింహస్త్నమఙ్గాని మృగీదృశాం చ ।
 రాధాన్వితం పీతదుకూలయుగ్మం
 దృష్ట్వా స తుష్టావ హృది ప్రసన్నః ॥ ౨౩॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే గరుడాయ దర్శనదానం నామ
 పంచమోఽధ్యాయః ॥ ౫॥

౨౩/౮౫

౦౦౬. హనుమద్దర్శనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః ।

గరుడ ఉవాచ ।

షష్ఠోఽధ్యాయః

తవ స్వరూపం భగవన్నప్రమేయం వేదానామప్యాదిసర్గోద్భవానామ్ ।

న చ భ్రమేన్మాదృశ ఏష జన్తుః కిమద్భుతం నాథ దయాసముద్ర ! ॥ ౧॥

తథాపి తే భక్తవర్షో హనూమాన్ జ్ఞాత్వా సముద్ధార్యతమం శరం మామ్ ।

ప్రదర్శయామాస భవంతమద్భుతం సర్వావతారాంశ సమూహమూలమ్ ॥ ౨॥

దృష్టైవ తే నాథ పదామ్బుజద్వయం మాయాదిదోషాతిగమద్వితీయమ్ ।

జాతోఽస్మి భాగ్యేన విముక్తమోహః సముద్భృతోఽజ్ఞానరయాత్తతోఽహమ్ ॥ ౩॥

అథాపి భూయః కరుణామృతం మయి ప్రవర్షతస్తే దీనవాత్సల్యమేతత్ ।

విజ్ఞాతమేవ వ్యాపి వైకుణ్ఠలోకాత్ పరం పదం తేఽస్తి విముక్తభేదమ్ ॥ ౪॥

సర్వేఽపి తే బలకృష్ణాదిసంజ్ఞా అనేక కార్యప్రభవోఽవతారాః ।

తవాంశాంశా ఏవ తే త్వం చ పూర్ణ శ్చిత్తోకేశః సహజానన్దినీశః ॥ ౫॥

యా తే శక్తిః సహజానన్దినీయం సీతేతినామ్ని జగతాం శోకహస్త్రీ ।

తస్యా అంశా ఏవ తే సత్యభామా రాధా రుక్మిణ్యాదయః కృష్ణదరాః ॥ ౬॥

సర్వేఽశాస్త్రే పూర్ణశక్త్యా సమేతాః పూర్ణానన్దాః పూర్ణవిచ్ఛక్తిభాజః ।

తథాపి దృష్టే త్వయి మూలైకమూలే మహోదధౌ పత్వలవత్ సూరన్తి ॥ ౭॥

ప్రముద్వనే త్వం సహజాకేలిరక్తో నిత్యం విభాసి ప్రభురాభీరికాభిః ।

సమృద్ధత్యభిజ్ఞాయ నిజం స్వరూపం సర్వాం లీలాం కృతవానత్ర భూతామ్ ॥ ౮॥

అతః పరం నాథ న మేఽస్తి మోహో భవత్స్వరూపే సహజానన్దినీశ ।

త్వమేవ సీతాపతిరద్భుతక్రియః సహజాపతిర్వాపి ప్రమోదధామ్ని ॥ ౯॥

సదాస్తు మే రామ రతిర్హి వై త్వయి స్వసచ్చిదానందరసైకసిన్ధౌ ।

తత్త్వం తవ శ్రీహయశీర్ష ఏవ జానాతి వాగీశ ఉదారచిత్తః ॥ ౧౦॥

నాన్యస్య సామర్థ్యమిహాస్తి రామ మనోవచోభ్యామపరిచ్ఛేద్యమూర్తౌ ॥ ౧౧॥

నమస్తే రసికేన్ద్రాయ శృంగారరసమూర్తయే ।

సీతాకటాక్షనన్దోహవిజితాయ పరాత్మనే ॥ ౧౨॥

గోసంజ్ఞ గోప గోపీశ గోకులేశ రసాలయ ।

కరుణామృతపాథోధే రామచన్ద్ర నమోస్తు తే ॥ ౧౩॥

న తే పరిచ్ఛిత్తిరనన్తవేదైర్న యోగదృష్టిప్రసరైస్తపోభిః ।

స్వేచ్ఛైకమాత్రేణ చిదేకరూపో భవాన్పరిచ్ఛేద్యతమః స్వభక్తైః ॥ ౧౪॥

అక్రియస్యాపితే గోష్ఠే రిక్లణం బాలలీలయా ।

జానుభ్యాం భూతలస్థాయీ దైత్యమర్దనహతవే ॥ ౧౫॥

తవ గోదోహనం రామ న వై గోపోచితం భవేత్ ।

ఏతా హి సద్గిరస్తాసాం సారం భక్తిః సముద్భృతా ॥ ౧౬॥

యద్యత్కరోషి నటవేషధరో విలాసీ తత్తత్తవైవ పరమార్థత ఏవ కార్యమ్ ।

నాన్యస్య రామ రమణీశతకమరూప గీతం సదైవ నిగమత్రితయేన నూనమ్ ॥ ౧౭॥

ఏవం కృత్వా గరుడో రాఘవస్య స్తోత్రం ముహుస్తచ్చరణారవిన్దే ।

అపీపతత్ పులకితవిగ్రహోఽయ మానన్దజాత్రాణి దృగ్భాష్యం విముఞ్చన్ ॥ ౧౮॥

శ్రీరామ ఉవాచ ।

ఉత్తిష్ట వత్స ఖగరాజ పరం శుభం తే మద్దర్శనేన గత ఏవ స మోహభావః ।

మద్భక్తిమాన్త్రిభువనే విచర ప్రసన్నో నహ్యాస్తి తేఽభిలషితాచరణేఽన్తరాయః ॥ ౧౯॥

బ్రహ్మోవాచ ।

ఇత్థం శ్రీరఘునాథస్య ప్రసాదముపలభ్య సః ।

కృతబుద్ధిః కృతార్థాత్మా బభూవ బహునిర్వృతః ॥ ౨౦॥

తస్మాద్ భుశణ్డ పక్షీన్ద్ర రామం భజితుమర్హసి ।

శ్రీ రామచన్ద్రం ప్రేక్షా వై న పశ్యతి స వఞ్చితః ॥ ౨౧॥

తస్యైవ సర్వరూపాణి రామస్య పరమాత్మనః ।

ఆదినారాయణేశస్య సేవ్యాని కృతనిశ్చయైః ॥ ౨౨॥

ఏవం స గరుడో దృష్ట్వా రాఘవేన్ద్రం పరాత్పరమ్ ।

మహాపుర్యాణం హనుమతా సేవ్యమానమహర్నిశమ్ ॥ ౨౩॥

హనుమానువాచ ।

పక్షీన్ద్ర త్వం హి ధన్యోఽసి రాఘవేన్ద్రస్య దర్శనాత్ ।

అత్యాహితం హి దేవానాం భవతో వై భవిష్యసి ॥ ౨౪॥

గరుడ ఉవాచ ।

శ్రీమతో రాఘవేశస్య దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః ।

దర్శనార్థమాగతోఽహమయోధ్యాం ముక్తిదాం పురీమ్ ॥ ౨౫॥

అద్వైవ సఫలం జన్మ సాకేతదర్శనేన మే ।

అద్వైవ సఫలం ధ్యానం ప్రమోదవనదర్శనాత్ ॥ ౨౬॥

ధీగ్ ధీగ్ జన్మ చ తేషాం వై యే న పశ్యన్తి సాదరమ్ ।

ప్రమోదవనమధ్యస్థాం కోసలాం సరయాం తథా ॥ ౨౭॥

కోటయో బ్రహ్మణామత్ర రుద్రాణాం చ మరుత్వతామ్ ।

వనూనాం వరుణానాం చ స్తువంతః పురతః స్థితాః ॥ ౨౮॥

హనుమానువాచ ।

ధన్యోఽసి కృతకృత్యోఽసి గరుడ త్వం హి సమృత్తి ।

సకులస్తవం పునీతోఽసి రాఘవేంద్రస్య దర్శనాత్ ॥ ౨౯॥

శ్రీరామే దేవదేవే శే కోశలాయాం విరాజతి ।

అంశావతారాః కృష్ణాద్యాః ప్రణమన్తి హ్యసంఖ్యకాః ॥ ౩౦॥

న తతోఽన్యమహం జానే దేవదేవం ఖగేశ్వర ।

సర్వావతారనిధేశ్చ రఘువీరాద్ గుణాకరాత్ ॥ ౩౧॥

గరుడ ఉవాచ ।

రామస్య బలకృష్ణాద్యాః సర్వేఽప్యంశాః సనాతనాః ।

న తతోఽన్యస్త్రిమవ్యస్తి స్థూలం సూక్ష్మం జగత్త్రయే ॥ ౩౨॥

ఇత్యుక్త్వా తార్క్ష్యః కపీశం గచ్ఛన్ కర్తుం పరిక్రమామ్ ।

మహావైకుణ్ఠసేవ్యాయా అయోధ్యాయాశ్చ సర్వతః ॥ ౩౩॥

అయోధ్యాదక్షిణే భాగే శ్రీకృష్ణం రుక్మిణీయుతమ్ ।

దదర్శ గరుడస్తం చ ననామ విధృతాఞ్జులిః ॥ ౩౪॥

సమంతం గరుడం దృష్ట్వా రుక్మిణీవల్లభో హి సః ।

ఉవాచ మధురం వాక్యం ప్రహసన్ గరుడం తదా ॥ ౩౫॥

కృష్ణోవాచ ।

అద్య తే సఫలం జన్మ జీవితం సఫలం సఖే ।

గరుడ త్వం హి ధన్యోఽసి అయోధ్యాపురిదర్శనాత్ ॥ ౩౬॥

అయోధ్యాం పరితో దేశే కోటివిష్ణ్వాదయో వయమ్ ।

వనామః సతతం వత్స రఘువరాఞ్జాప్రపాలకాః ॥ ౩౭॥

ఇదమేవ విజానన్తి తే వై రఘువరప్రియాః ।

తదితరేఽథమా జీవాః నిత్యం స్వజనిదూషకాః ॥ ౩౮॥

ఏవం సాకేతమహిమానం రహస్యం పరమం సదా ।

స్తుత్వాతిహరితస్తార్శ్య ముమోద చ పునః పునః ॥ ౩౯॥

ఉవాస పరయా భక్త్యా మణిపర్వతసన్నిధౌ

గాయన్ శ్రీరాఘవేన్ద్రస్య చరితం భుక్తిముక్తిదమ్ ॥ ౪౦॥

విష్ణ్వాదిభిః సదా సేవ్యం శ్రుతిస్మృతి రసం సుఖమ్ ॥ ౪౧॥

దృష్ట్వా ప్రభావమతులం శ్రీరాఘవస్య తథైవ సాకేతపురస్య నిత్యమ్ ।

నమామి (ననామ ?) రోమాఞ్చ తప్రేమవిహ్వలః స మారుతీ రాఘవరత్నమద్భుతమ్ ॥ ౪౨॥

సీతాపతిం కటినిషణ్గీణమాత్తచాపం రామం పయోదపటలాధికమేచకాఙ్గమ్ ।

కేయూరిణం కనకరత్నకిరీటజుష్టం శ్రీలక్ష్మణేన యుతమద్భుతకోశలేశమ్ ॥ ౪౩॥

తుష్టావ హనుమాన్ ప్రిత్యా సాష్టాఙ్గనతవిగ్రహాః ।

సకుర్వన్ ముహురత్యన్తం ప్రేమ రామే ప్రతిక్షణమ్ ॥ ౪౪॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే హనుమద్దర్శనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః

॥ ౬॥

౪౪/౧౨౯

౦౦౭. కథావతారో నామ సప్తమోఽధ్యాయః ।

శ్రీ హనుమానువాచ ।

నమామి తే నాథ పదారవిన్దం విష్ణ్వాదినేవ్యం చ సుఖైకహేతుమ్ ।

న యత్ర సద్యః ప్రమితిః శ్రుతీనాం తత్రామితే వానరః కోఽస్మి ఏషః ॥ ౧॥

తవ ప్రసాదో మయి నాథ జాతస్తథైవ ధామేశ్వరిప్రేమదాయాః ।

ప్రముద్వనే నిత్యతికుజ్జాకేలీ లసన్మహామజ్జులవిగ్రహాయాః ॥ ౨॥

యదంశమాత్రేణ భవన్తి నిత్యశో లక్ష్మ్యోదయః శక్తివరాశ్చ సర్వాః ।

లీలేశ్వరీ నన్దనన్దినీ సా మాం పాతు పాదామ్బుజనిత్యభక్తమ్ ॥ ౩॥

నహి ప్రభావాభ్యుదితే రుచీనాం తమోభవే దృష్టిపథం ప్రయాతి ।

తథా త్వయాశే కోటిసూర్యప్రకాశే శ్రీరాఘవేన్ద్ర భక్తజ్ఞానైకలభ్యే ॥ ౪॥

యది త్వమేతత్తిమిరం మోహరూపం న సంహరేదీశ నిజాశ్రితేషు ।
 కథం తదైషాం గోచరత్వం ప్రయాతి రూపం తదైతత్ సచ్చిదానంద సాన్ద్రమ్ ॥ ౫॥
 గోపాలరాజస్య చ నందనస్య గేహే పురా వసన్ సహ లక్ష్మణేన చ ।
 అరీరమద్రామ భవాన్ ప్రజాన్గనా ఉద్ధారార్థం శ్రుతిఋష్యాదిరూపాః ॥ ౬॥
 తవైవ లీలా భువనే రసాలా సుధాబ్ధివత్ పాలయత్యేవ భక్తాన్ ।
 నో చేత్ కదాచిత్ త్వయి సన్నిరోహితే విశుష్యేయుః పారమహంస్యభాజః ॥ ౭॥
 ఏవం విచిన్త్య భగవాన్ వ్యతనోద్భవాన్తం లీలామృతోదధిముదారమనన్తసారమ్ ।
 యస్యాన్తరే పరమహంసవరాః సదైవ క్రీడన్తి కాలశిరసి స్వపదం నిధాయ ॥ ౮॥
 త్వం భక్తిలభ్యోఽసి హరే జనానాం న జ్ఞానయోగాదితపోభిరుగ్రైః ।
 కథం తవేదృక్ ప్రసాదోఽపి లభ్యః కుతస్తరాం సన్నిధౌ దర్శనం తే ॥ ౯॥
 త్వం రామచన్ద్రో నృపతేః కుమారో నిత్యం విలాసో సరయూతీరవాసీ ।
 తవాంశ ఏషః శ్రీకృష్ణో యశోదా గర్భే భవిష్యతి వై ద్వాపరాన్తే ॥ ౧౦॥
 అతో హ్యనన్తః శాశ్వతస్త్వం పురాణః పూర్ణో నిత్యః సచ్చిదానంద ఏకః ।
 వ్యోమాకారస్త్వం స్వలీలాభిరుచ్యైః విశ్వానందం జనయన్ భాసి రామః ॥ ౧౧॥
 నమస్తే రామచన్ద్రాయ ముక్తాహారావతంసినే ।
 పఞ్చరత్నావతంసాయ సీతానేత్రవినోదినే ॥ ౧౨॥
 నమో గోపీదృగారామ రామనామ శుభావహా ।
 వంశీధర ఘనశ్యామ వనమాలిన్ ప్రజ్ఞేన్ద్ర తే ॥ ౧౩॥
 కేలిసీకేలికాన్తాయ శ్రీకాన్తాయ సుఖాబ్ధయే ।
 గుణగ్రామసముద్రాయ సీతాకాన్తాయ తే నమః ॥ ౧౪॥
 అపరాధసహస్రైఽపి సద్య ఏవ ప్రసాదినే ।
 రామాయ చైవ రామాయ నిత్యమేవ నమోనమః ॥ ౧౫॥
 ఏవం స్తుత్వా పదామ్భోజమగ్రహీత్ రసికేశితుః ।
 ప్రేమవిహ్వలితో భూత్వా హనూమాన్ రామనేవకః ॥ ౧౬॥
 శ్రీరఘునందనోవాచ ।
 ఉత్తిష్ఠ వత్స హనూమన్ లీలోపాసనయానయా ।
 దృఢయా తే ప్రసన్నోఽస్మి భక్తోఽసి మమ సర్వదా ॥ ౧౭॥
 రామో లీలావిశిష్టోఽహం త్వామానన్దయితుం క్షమః ।

బాలక్రీడానుచరితైః పితరౌ నన్దయామి చ || ౧౮ ||

దృఢబీలోపాసనాయాం మారుతే మతిరస్తు తే ।
మమ సర్వస్వరూపేణ భక్తానాం ప్రకటత్వతః || ౧౯ ||

లీలామాధుర్యమాత్రం తు స్వమాస్వాద్యం రసోత్తరైః ।
భక్తైః పరమహంపైశ్చ సాధుభిర్బృదయాలుభిః || ౨౦ ||

రసాస్వాదాయ సాధూనాం లీలా యా రాఘవస్య చ ।
ఆస్వాద్యమానా సా పుద్ధ్వా ముక్తిమేవ ప్రయచ్ఛతి || ౨౧ ||

సామీప్యం తిష్ఠ హనుమన్ భక్తోఽసి మమ సర్వదా ।
భజ రామం రాఘవేన్ద్రం పరాభక్తిమవాప్నుహి || ౨౨ ||

గరుడ త్వం చ దేవానాం కార్యం సాధయ గచ్ఛ భీః ।
సాకేతస్సోత్తరే కూలే సరయూతీరయోర్ద్వయోః || ౨౩ ||

నృణాం సఞ్చరతాం మృత్యౌ పశుపక్ష్యన్త్యజాత్మనామ్ ।
భృంగకీటపతఙ్గానాం వత్స త్వం వాహనో భవ || ౨౪ ||

చతుర్భుజాంస్తాన్ మద్రూపానానయన్వేహ యత్నతః
ఇత్థం విసృజ్య భగవాన్ గరుడం రఘునన్దనః ।
రరామ పరమైశ్వర్యభావితే సరయూతటే || ౨౫ ||

ఏతద్ భుశుణ్డ తే ప్రోక్తమాఖ్యానం పరమాద్భుతమ్ ।
రామస్య చాపి సీతాయాః మిథస్తాదాత్మ్యసూచకమ్ || ౨౬ ||

తస్మాద్ విప్రతిపత్తవ్యం న కదాచిన్మనీషిణా ।
యథా రామస్తథా సీతా తథా శ్రీసహజా మతా || ౨౭ ||

అథాహి తే ప్రవక్ష్యామి రామమాహాత్మ్యముత్తమమ్ || ౨౮ ||

యస్మాత్త్వం రామభక్తోఽసి వైష్ణవానాం తథాగ్రణీః ।
ఆదిరామాయణం నామ శ్రీరామచరితం శుభమ్ || ౨౯ ||

కించీత్సమాధావాలోక్య ప్రవక్ష్యామి ప్రయత్నతః ।
అవతారచరిత్రం చ మూలం చరితమేవ చ || ౩౦ ||

ఏకీకృత్య లభేద్యత్ర ప్రవక్ష్యతే మయా ద్విజ ।
ఏవం మయా భుశుణ్డాయ ప్రోక్తం తత్సంహితామయమ్ || ౩౧ ||

ఆదిరామాయణం దివ్యం బ్రాహ్మ కల్పే వినిర్మితమ్ ।

తచ్చూర్ణయతాం సురాః సర్వే శ్రీరామచరితం శుభమ్ ॥ ౩౨॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్ణసంవాదే కథావతారో నామ సప్తమోఽధ్యాయః ॥
౭॥

౩౨/౧౬౧

౦౦౮. కథావతరణం నామ అష్టమోఽధ్యాయః ।

భుశుణ్ణ ఉవాచ ।

జన్మ కర్మ చ మే దివ్యం వద రామస్య విస్తరాత్ ।

తత్కథామృతపానేన మమ చిత్తం ప్రసీదతి ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।

పురా దశాస్యముఖ్యేషు రాక్షసేషు జగత్త్రయమ్ ।

వ్యాకులీకృతమత్యర్థం తదా విధిరచిన్తయత్ ॥ ౨॥

అహో మయా కృతం విశ్వం విష్ణునా ప్రతిపాల్యతే ।

ఈశేన హియతే భూయః సమ్ప్రాప్తే భువనక్షయే ॥ ౩॥

భువనస్య క్షయశ్చాపి నాధునైవ భవిష్యతి ।

కల్పం సారస్వతం నామ యుగం త్రేతాభిధం తథా ॥ ౪॥

ప్రాయేణైషాం వినాశాయ ద్విజధర్మత్రయార్ద్రహమ్ ।

భవిష్యతి స్వయం రామః ప్రాదుర్భూతః క్వచిద్భవి ॥ ౫॥

తతః సమాధౌ ప్రబభూవ వాణీ స్వయం భవిష్యామి కలాభిరన్వితః ।

ధర్మస్య సంస్థాపనహేతవే పునః స్వభక్త పక్షప్రతిపాలనాయ చ ॥ ౬॥

సరయూ పులినే రమ్యే కోశలా నామ మే పురీ ।

సచ్ఛిదానన్దనవనీ శాశ్వతం యత్పరం పదమ్ ॥ ౭॥

పృథివ్యాం భారతే వర్షే ప్రకటం తన్మదాజ్ఞయా ।

అత్రైవాహం స్వరూపేణ విహరామి పరిచ్ఛదైః ॥ ౮॥

లీలోపకరణైర్యుక్తో నిత్యైరప్రాకృతైస్తథా ।

సురా అపి భవిష్యన్తి స్వాంశేన ప్రకటా ఇహ ॥ ౯॥

ఇతి శ్రుత్వా గిరం సూక్ష్మం వేధాః ప్రోవాచ విస్మితః ।

సర్వాన్ దేవగణాన్ భూయో రావణాద్వైరుపద్రుతాన్ || ౧౦||

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మ భుశుణ్డసంవాదే కథావతరణం నామ అష్టమోఽధ్యాయః
|| ౮||

౧౦/౧౭౧

౦౦౯. మహిమవర్ణనం నామ నవమోఽధ్యాయః ।

బ్రహ్మోవాచ ।

తత్ర కాకుత్స్థవంశే తు జనితా వో హితప్రదః ।

తస్య సేవార్థమమరా అగ్రతో యూయమాసథ || ౧||

కోటిబ్రహ్మణ్డలక్ష్మీనామంశినీ బ్రహ్మరూపిణీ ।

ఆద్యా శ్రీర్భవితా తస్య తోషణార్థం తు జానకీ || ౨||

స జాతో భగవాన్ రామో రాఘవేన్ద్రో పరాత్పరః ।

హరిష్యతి భువో భారం ధర్మం చ స్థాపయిష్యతి || ౩||

ఆదిదేవ్యాశ్చ పద్మాయాః కరిష్యతి సుఖం మహత్ ।

దేవీనాం మానుషీణాం చ కిన్నరోణాం తథైవ చ || ౪||

నాగీనాం చ నగీనాం చ దృజ్జ్యోదం జనయిష్యతి ।

ప్రమోదవిపినే స్థిత్యా సమృద్ధియుక్తస్తదాజ్ఞాయా || ౫||

తదంశభూతాః అన్యాశ్చ రామాః సమ్మోదయిష్యతి ।

పరమా సా స్వయం లక్ష్మీః సీతా సాకేతపత్తినే ।

ప్రమోదనే తథా రాజ్ఞీ సహజానన్దరూపిణీ || ౬||

భుశుణ్డ ఉవాచ ।

శ్రీరామచరితం బ్రూహి బ్రహ్మన్ సంశ్ఛిన్వతో మమ ।

జాయతే పరమానన్దో రోమహర్షశ్చ గర్గదః || ౭||

యస్యాంశా మత్స్యకూర్మాద్యాః బలకృష్ణాదయస్తథా ।

తం రామమపహాయాన్యం శ్రోతుమిచ్ఛామహే కథమ్ || ౮||

యః పశ్యతో మే ధృతచాపహస్తో భ్రూభక్తమాత్రే జలధిం నివధ్య ।

చకార లక్ష్మోః నిజదాసనాథాం నిహత్య వేగేన చ రాక్షసేన్ద్రమ్ || ౯||

లక్ష్మోధిపః సంయతి జిష్టుజైత్రో వరోర్జితో భూరితేజా దశాన్యః ।

యద్వాణవహ్నైః సహసా పతజ్గతాం జగమ సాకం పరివారవగైః ॥ ౧౦॥

తస్య శ్రీరఘువీరస్య చరితం మే నిశామయ ।
కల్పే కల్పే తు యజ్ఞాతం విదితం చైవ యత్తవ ॥ ౧౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।
అనన్తం చరితం తస్య వక్తుం నో పారయే ద్విజ ।
సమాధౌ తు సకృదృష్ట్యా వాత్మీకిః కథయిష్యతి ॥ ౧౨॥

మయాపి భవతే వాచ్యం సమాధావుపలభ్య హి ।
వినా సమాధిసంయోగం కథం వక్తుం శ్చమోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౧౩॥

వాత్మీకినోదితం దివ్యం రామాయణముదాహృతమ్ ।
అన్యత్తు రామానుక్రీడం తద్రామాయణమేవ హి ॥ ౧౪॥

మతోన్యైస్య హృదయం విష్ణుర్యోగరూపీ జనార్దనః ।
కూర్మోన్యైస్య ధారణాశక్తిర్వరాహో భుజయోర్బలమ్ ॥ ౧౫॥

నారసింహో మహాన్ రోషో వామనః కటిమేఖలా ।
భార్గవోన్యైస్య పరో ధర్మో బలరామశ్చ సమ్మదః ॥ ౧౬॥

బుద్ధస్త కరుణా సాక్షాత్ కల్కీ చైతన్య సంస్మృతిః ।
కృష్ణోన్యైశాంశో హ ఏవాస్య వృన్దావనవిభూషణః ॥ ౧౭॥

ఏతే చాంశకలాశ్చైవ రామస్తు భగవాన్ స్వయమ్ ।
బ్రహ్మ విష్ణుశ్చ రుద్రశ్చ మహేంద్రః శ్రీస్తథైవ చ ॥ ౧౮॥

సనాతనస్తథా ధర్మో రామ ఏవ స్వయం ద్విజ ।
న రామాత్ పరతస్తత్త్వం వేదైరపి నిచీయతే ॥ ౧౯॥

వేదాంతా బ్రహ్మసూత్రాణి చత్వారో నిగమాస్తథా ।
సేతిహాసాని సర్వాణి పురాణాని తథా ద్విజ ॥ ౨౦॥

ధర్మః సాంక్ల్యం తథా యోగః సర్వం రామస్య సూచకమ్ ।
తత్సంక్ల్యచవికాశాభ్యాం రామ ఏవ ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౨౧॥

రకారేణ వికాశః స్యాత్సంక్ల్యోచస్తు మకారతః ।
వేదశాస్త్రపురాణౌఘైరేకం తత్త్వం వినిశ్చితమ్ ॥ ౨౨॥

పరం బ్రహ్మ స్వయం రామః సచ్చిదానందవిగ్రహః ।
అహో రామస్య చరితం మహానారాయణేశితః ॥ ౨౩॥

జహ్వాకోటిశతేనాపి మయా వత్తుం న శక్యతే ।
 యస్య లోకః సదా భాతి గోలోకాత్పరతస్తు సః ॥ ౨౪॥
 మహావైకుణ్ఠమేతద్ధి వ్యాపి వైకుణ్ఠసంజ్ఞకమ్ ।
 తత్ర తస్య పదామ్నోజద్వయం సమ్యక్ ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౨౫॥
 తత్పరస్తస్య వై రూపం సోతావైకుణ్ఠసంజ్ఞకమ్ ।
 రామవైకుణ్ఠసంజ్ఞం తు ప్రమోదవనముదాహృతమ్ ॥ ౨౬॥
 యతో వినిర్గతాశ్చాంశా విస్ఫులిగ్గా ఇవారణేః ।
 బలకృష్ణాదయః సర్వేఽప్యవతారపదం మతాః ॥ ౨౭॥
 అవతారీ స్వయం రామః సర్వాంశానాం నిధిః పరః ।
 కస్తస్య మహిమానం చ వత్తుం శక్నోతి దైవతః ॥ ౨౮॥
 హయగ్రీవేణ యతోఽప్రిక్తం యచ్ఛ వల్మీకజేన చ ।
 మయా త్వయా చ యతోఽప్రిక్తం వసిష్ఠేన తథోదితమ్ ॥ ౨౯॥
 తదంశమాత్రకం విద్ధి రామాయణమనంతకమ్ ।
 యది వాలుకరేణూనాం గణనా స్యాన్మహామతే ॥ ౩౦॥
 తదా శ్రీరామవీర్యాణాం గణనా భవతి క్వచిత్ ।
 అన్యదేవహి తద్వీర్యం కల్పే కల్పే యుగే యుగే ॥ ౩౧॥
 అథాభవద్దశరథమన్దిరే పరే పుమానసౌ భువనభరోద్ధృతిక్షమః ।
 మృగీదృశాం నయనవిమోహనాకృతిః స రాఘవః క్షపయతు వాక్యచాపలమ్ ॥ ౩౨॥
 ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశుణ్డసంవాదే మహిమవర్ణనం నామ నవమోఽధ్యాయః
 ॥ ౯॥

౩౨/౨౦౩

౦౧౦. జన్మస్తవో నామ దశమోఽధ్యాయః ।

భుశుణ్డ ఉవాచ ।
 కీదృగ్రూపధరో రామో జాతో దశరథాలయే ।
 కిమాచారః కథమ్భావః తద్వదస్య విధే మమ ॥ ౧॥
 బ్రహ్మోవాచ ।

వైత్రస్య శుక్లపక్షే తు నవమ్యాం శ్రీపునర్వసౌ ।

అభిజిన్నామయోగేనసౌ కౌసల్యానన్దనోఽభవత్ ॥ ౨॥

స జాతమాత్రో నివిడామ్బుదాకృతిః పీతామ్బరః సుస్మితవక్త్రపజ్జుజః ।

భుజద్వయో వాణవరాదిచిహ్నితః స్వవామభాగే శ్రియముత్తమాం దధత్ ॥ ౩॥

అనర్హ్యరత్నాభరణైర్విరాజితః సముల్లసత్కుణ్డలశోభితాననః ।

శ్రీవత్సలక్ష్యోర్పితకణ్ణకౌస్తుభ స్త్విషా స్వయం రోచితసూతికాగృహః ॥ ౪॥

అనక్కులావణ్యపరార్థసమ్పదా సంస్పృష్టసర్వాఙ్గమనోహరోజ్జ్వలః ।

శృంగారభణ్ణీరససూచకైర్దృశోః కటాక్షపాతైః కమలాం ప్రమోదయన్ ॥ ౫॥

అసన్నగర్భద్భవజాతనిద్రయా కౌశల్యయా లక్ష్మితజనృభూషణః ।

తతశ్చ సన్దేశహరైర్నివేదితో నృపాయ దూర్వాదలశోభిపాణిభిః ॥ ౬॥

స వాసుదేవాదిభిరాత్మజోఽతైశ్చత్పరీరాసేవితదివ్యవిగ్రహః ।

జవాత్ సమాగత్య నృపేణ వీక్షితో దృగ్భ్యామదృష్టాశ్రుతపూర్వలక్షణః ॥ ౭॥

తమాదిపురుషం జ్ఞాత్వా పరం బ్రహ్మ స్వరూపిణమ్ ।

తుష్టావ వైదికైః శబ్దైః స్వయం దశరథో నృపః ॥ ౮॥

నమో నమస్తే రఘునన్దనాయ రామాయ రామాఘ్యతవిక్రమాయ ।

రామాయ రామాయ చ రాఘవాయ స్వయమ్భువే శ్రీపతయే పరాయ ॥ ౯॥

నమో హృషీకేశ శివాయ తుభ్యం సమస్తదైత్యావలినిగ్రహాయ ।

భూభారహర్తాదివరాహమూర్తయే నృసిహరూపాయ చ వామనాత్మనే ॥ ౧౦॥

నమో మహామన్దరశైలధారిణే త్రివిక్రమాయాతులవిక్రమాయ ।

శ్రీవత్సలక్ష్యాయ సకౌస్తుభాయ శ్రీరామదేవాయ రఘూద్వహాయ ॥ ౧౧॥

త్వమాదిమూర్తిర్భగవాన్ సనాతన స్త్రయీమయః శాన్తరజస్తమోమయః ।

భక్తేషు కృత్వా కరుణాం కదాచి దిహోవతీర్య క్షపయస్యధర్మమ్ ॥ ౧౨॥

న తే విదుస్తేజ ఉదగ్రమేతద్ విశ్వే భవాద్యా అపి దైవతోత్తమాః ।

స్వరూపశక్త్యైవ సదావదాతయా ప్రకాశనే సన్తతసుప్రకాశః ॥ ౧౩॥

త్వమాదిదేవో విదితోఽసి సమ్ప్రీతి శ్రియా యుతః శ్రీపురుషోత్తమో హరిః ।

న చేదిదం విశ్వవిలక్షణం మహాః కథం ప్రకాశేత మదక్షిగోచరమ్ ॥ ౧౪॥

దాసేషు సాధుష్యమరేషు సత్క్రియాం కృత్వావతీర్ణోఽసి యదాదిపూరుషః ।

తదేవ దృశ్యోఽసి న చేత్తు మాద్భుతై ర్మర్త్యైః సుఖాద్ యో భగవాన్ స్వయమ్భుభుః ॥
౧౫॥

నమో నమస్తే భగవన్ స్వసాక్షిణి స్వమాయయా సంవృతవిగ్రహాత్మనే ।
త్రిమృతస్వరూపాయ పరాత్పరాయ స్వ ఏవ ధామన్యనిశం విభాస్వతే ॥ ౧౬॥

రూపం తవైతత్ క్షయితోఽవనీభరం చిదాత్మకం భక్తదృశాం మనోహరమ్ ।
పశ్యన్తి నైవాసురభావమాస్థితాః కథం చిదేవావిషయీకృతం సురైః ॥ ౧౭॥

స్థానేఽస్మదానందకృతే భవజ్ఞునుర్న రావణాద్యాసురహస్తవే ప్రభో ।
తవోద్భూటా అక్షరకాలధర్మ స్వభావసంజ్ఞా కతి సన్తి నో భటాః ॥ ౧౮॥

యదక్షరం బ్రహ్మ సనాతనం స్వరాట్ సహస్రనేత్రాననపాదబాహుకమ్ ।
నిరజ్ఞానం నిష్ప్రతిమం నిరీహం శ్రీరామ తత్త్వచ్ఛరణం వదన్తి ॥ ౧౯॥

యః కాలసంజ్ఞః పరమో నియంతా సమస్తకర్తా భగవాన్ మహోగ్రః ।
భూతం భవిష్యదథ వర్తమానం విభ్రత్తదీశాన్తి వపుస్త్యదీయమ్ ॥ ౨౦॥

యత్ కర్మరూపం ప్రతిజీవమాతతం యథోచితం యచ్ఛ యావచ్ఛ రూపమ్ ।
ఫలోన్ముఖం స్వవ్యతిరేకతోఽఫలం తత్త్వం ప్రభో ఇష్టపూర్తాదిసాధ్యమ్ ॥ ౨౧॥

యత్ స్వాత్మభక్తేషు దయాం విధత్సే దుష్టేషు చ క్రూరతయా నిరీక్షితమ్ ।
సృష్టిస్థితిక్షయలీలాశ్చ కుర్వన్ జార్గష్యసౌ తే పరమః స్వభావః ॥ ౨౨॥

తం జాతమాత్రం కౌశల్యా ప్రసమీక్ష్య భుజిద్వయమ్ ।
జ్ఞాత్వా సీతాపతిం సాక్షాదబ్రవీన్మధురైః స్తవైః ॥ ౨౩॥

అహో ధన్యే దృష్టి పురుషవర తే రూపమమృతం
పిబన్త్యై స్యావస్థోదధిరసనిమగ్నోఽద్య భవతః ।
నిమేషోఽసహ్యో మే కిమితి రచితః కైరవపతే
పథా జ్యోత్స్నాయా తే నయనకరసమ్మర్శనమభూత్ ॥ ౨౪॥

అహో అహో ధన్యతమం కులద్వయం అహో అహో ధన్యతమే ఉభే దృశౌ ।
అహో అహో ధన్యతమం మహితలం యత్రాస్తి యోగో భవతా సమం హరే ॥ ౨౫॥

అహో ఇదం రూపమతీవసుందరం న దృష్టపూర్వం ధరణీతలస్థైః ।
అనేన లిజ్జేన రమాఙ్కితేన శ్రీరామచన్ద్రోఽసి మతో నరోత్తమ ॥ ౨౬॥

యతో నివృత్తాః ఖలు వైదికీర్గిరో మనస్తథా యద్విషయానుధావనమ్ ।
అచిన్త్యశక్తిప్రభవమతర్క్యం తత్త్వం పరం బ్రహ్మ కులేఽవతీర్య నః ॥ ౨౭॥

కర్తా మహాన్మజ్జలమీశ గోద్విజ ధర్మశ్రుతీనాం స్వముపాశ్రితానామ్ ।
కులం తథా సాధు సువిశ్రుతం రవేః స్వపారుషేణైవ మహాయశో దధత్ ॥ ౨౮॥

ఏవమేవ కదాచిద్వై ద్వాపరాన్తే యదోః కులే ।
వసుదేవాచ్చ దేవక్యాం తవాంశో వై భవిష్యతి ॥ ౨౯॥

క్వచిత్ సుతపసో గేహే పృష్టిగర్భేఽప్యజీజనః ।
తేనైవ పృష్టిగర్భతి తవ నామానుశుశ్రుమ ॥ ౩౦॥

పురా భూమేః సజీవాయా నేతాఽధో వారిధేర్బలాత్ ।
వరాహవపుషా దేవ హిరణ్యాక్షస్త్యయా హతః ॥ ౩౧॥

ఏవమేవ స్వభక్తస్య ప్రతిజ్ఞాం రక్షతా త్వయా ।
నిహంతా శ్రుతిధర్మాణాం హిరణ్యకశిపుర్హతః ॥ ౩౨॥

ప్రలయార్ణవమగ్నానాం వేదానాముద్ధృతౌ క్షమమ్ ।
మాతస్యం వపుస్త్యయాఽఽస్థాయ హృదయం ప్రకటీకృతమ్ ॥ ౩౩॥

పురా పీయూషమథనే మన్థదణ్ణస్త్యయా ధృతః ।
మన్దరాఖ్యో మహాశైలః కౌర్మ వపురుపాశ్రితః ॥ ౩౪॥

పురా వలిం ఛలయతా మహామానిసమీశ్వరమ్ ।
మన్యే వపుర్వామనస్య త్వయైవ ప్రకటీకృతమ్ ॥ ౩౫॥

పురా లక్ష్మ్యాధిపః కశ్చిద్యథేదాసీం మహాబలః ।
ఆసీత్ స భవతా దేవ రావణాఖ్యో నిరాకృతః ॥ ౩౬॥

సమ్ప్రత్యపి బలైర్వృద్ధో రాక్షసేన్ద్రో దశాననః ।
త్వయైవ వినిహస్తవ్యః స్తేనో దేవపతిశ్రియామ్ ॥ ౩౭॥

పురా త్వయైవ భగవంశ్చరతా దుశ్చరం తపః ।
నిరాకృతాః పరశునా సుపుష్టాః క్షత్రియాః ప్రభో ॥ ౩౮॥

అథ వైదికజీవేషు కృపాం సన్తన్వతా త్వయా ।
బుద్ధరూపేణ భగవన్ పూరణీయో మహామఖః ॥ ౩౯॥

జాతుచిన్మైచ్చబహులే జగతి త్రిజగత్ప్రభో ।
త్వయా కల్మిష్యరూపేణ పాలనీయాః శ్రుతిద్విజాః ॥ ౪౦॥

యా బలకృష్ణావితి విశ్రుతిం గతౌ స్వమాయయాత్మాత్మగుణౌ నరోత్తమా ।

వేదేషు శాస్త్రేషు తథా పురాణే షూద్రీయమానౌ ఖలు తౌ త్వదంశౌ || ౪౧||

ఏవం భవాన్ పూర్ణకలాభిరాత్మనః సజ్జీడమానోఽభయదో నిజానామ్ |
ఇహావతీర్ణోఽసి దివాకరాన్వయే స్వరోచిషా రోచితసర్వవిశ్వః || ౪౨||

ఇదం స్వరూపం నిజదర్శనోచిత మమానుషం తావకమీశ లిజమ్ |
ఆవాం ప్రపశ్యేవ న చేతరే జనా స్త్వయా విధేయం భగవంస్తథైవ || ౪౩||

ఇయం చ తే శ్రీః కమలాలయా రమా వామాఙ్గసంస్థా కమలానపాయినీ |
అమౌఙ్గహస్తా నయనోత్పవప్రదా ధినోతి నో నయనయుగే మృదుస్మితైః || ౪౪||

ఏవం స్తవం విదధతోః కౌశల్యాధిపయోర్ద్విజ |
ఆయయుః సకలా దేవా బ్రహ్మాద్యాః సేన్ద్రశక్జురాః || ౪౫||

తే దణ్డవత్ సపది నిపత్య సమ్ముఖే సగద్గదాః పులకలసత్తనూరుహాః |
హృష్యంతో దశముఖవేపితాన్తరాః పథ్యాభిః స్తుతిభిరథాభిరేభిరే || ౪౬||

బ్రహ్మాదయ ఊచుః |

నమో నమో భువనభయార్తిహారిణే రిపుచ్ఛిదే ద్విజనిగమాఘరక్షిణే |
పరాత్పరామలవపుషే రజస్తమః సంస్పృష్టప్రబహలసత్త్వమూర్తయే || ౪౭||

నమో నమో భవజనుషేఽభవాయ చ నమో నమో ఖిలవపుషేఽఖిలాయ చ |
నమో నమో గుణనిధయేఽగుణాయ చ నమో నమోఽఖిలదృశేఽదృశాయ చ || ౪౮||

నమో నమో నిజవిభవాప్తమూర్తయే నమో నమో నిజజనచిత్తవణ్యవే |
నమో నమో నిగమపథాతిగామినే నమో నమో వితతభవాపవర్గద || ౪౯||

నమో నమో నః కార్యార్థమవతీర్ణాయ విష్ణవే |
లక్ష్మీశాయాఖిలదేవ్యష్టసంహరాయ నమో నమః || ౫౦||

నమో నమః పుష్కరపుష్పమాలినే నమో నమః పుష్కరలోచనాయ తే |
నమో నమః పుష్కరవర్మపాణయే నమో నమః పుష్కరమధ్యవాససే || ౫౧||

యత్పూర్ణితోఽస్మాభిరజస్త్ర దుఃఖితైర్దశాస్యకారాగృహవాసవేపితైః |
తత్త్వం స్వయాఞ్చాం సఫలాం విధాతు మిహావతీర్ణోఽసి నమో నమస్తే || ౫౨||

కస్తే జనో వేత్తి వత ప్రవృత్తిం గుణానుషక్యవ్యతికరవర్జితాత్మనః |
స్వమాయయాఖిలజనమోహనాకృతే రమాయనః స్వర్గభవాపవర్గద || ౫౩||

కుర్మః కిమీశ భవదేకపరాయణాత్మా నో వయం కిమపరం సముపాశ్రయామః |

అభ్యర్థయామ ఉదితేనుయుగం విపక్షే గోవిప్రవేదపథధర్మవివర్ధనాయ ॥ ౫౪॥

తయాపి తే సఖ్యమిహాచరిష్యన్యేతే సురాః ఉభయతటాన్తవాసినః ।

ఇహాపి తే నాథ రమైవ సజ్జనీ భూయాన్మహామోదకలా వివర్ధినీ ॥ ౫౫॥

ఏషా శ్రీ భవతో నిత్యా స్వాంతైః క్రీడిష్యతి త్వయా ॥ ౫౬॥

రాసాదిలీలా భవతో పరాత్పరా విభాతు నో హృదయే నాథ నిత్యమ్ ।

అశోకకుఞ్జో భవతో రమేశ రమాసహస్రేణ యథా విలాసః ॥ ౫౭॥

ఇహాపి తే దేవ తథైవ భూయాత్

సాకేతవల్లీవనవల్లరీభిః ।

ఇమాః ప్రభో సురసరితోఽపరే తథే

వనాశ్రయాః సురవర గోపకన్యకాః ।

రమామయాస్తవ జనిమానమిచ్ఛవః

ససన్తస్తవ భవితార ఈశ్వరాః ॥ ౫౮॥

ఏవం స్తువత్సు బ్రహ్మాదిష్వత్ర సమ్మోదనమృభామాః ।

తుష్టువుః శ్రుతయోఽప్యేనం సమాగత్య త్రిపుష్టతః ॥ ౫౯॥

ఇతి శ్రీమదాదిరామాయణే బ్రహ్మభుశున్దనంవాదే జన్మస్తవో నామ దశమోఽధ్యాయః ॥
౧౦॥

౫౯/౨౬౨

Encoded and proofread by Vishal Pandey

——
Bhushundi Ramayanam Purvakhandā 001-010

pdf was typeset on February 25, 2025

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

